

nummer : 10
onderwerp : Voorstel tot het vaststellen van de bezuinigingstaakstelling
bibliotheek met ingang van 2017

Aan de raad,

Inleiding

De coalitiepartijen hebben in het Coalitieprogramma 'Ruimte voor Leven, werken en wonen' zowel inhoudelijk als financieel, de kaders en richting voor de komende bestuursperiode aangegeven. Dit is verder uitgewerkt en geconcretiseerd in de door de gemeenteraad vastgestelde begroting en het meerjarenplan 2015-2018. In de begroting staan de beleidsvoornemens en de financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn. De begroting laat een tekort zien. In het meerjarenplan is nieuw beleid opgenomen en zijn keuzes gemaakt, mede om de financiële huishouding op orde te houden. Een van de beleidsuitgangspunten hierbij is een proportioneel aanzienlijke bezuiniging op de bibliotheekvoorziening. Besloten is om met ingang van 2017 structureel € 425.000 te bezuinigen.

Toelichting/motivering/risico's

Uitgangspunt bij de bezuiniging is dat de bibliotheek Heemskerk 'een bestuurlijk acceptabel kwaliteitsniveau' blijft behouden. Dit wordt niet gedefinieerd. Maar er vanuit gaande dat hiermee wordt bedoeld dat er een volledige uitleenfunctie gehandhaafd blijft. Dit is alleen mogelijk als de bibliotheek aangesloten blijft bij het landelijk bibliotheekstelsel.

Als de bibliotheek Heemskerk aangesloten blijft bij het landelijke bibliotheekstelsel dan blijven de leden toegang houden tot de digitale infrastructuur bibliotheek, deelnemen aan het interbibliothecair leenverkeer, de bibliotheek de steun behoudt bij innovaties door de Koninklijke Bibliotheek, en aangesloten blijven bij 'Landelijke vereniging bibliotheken' welke onder andere de afdracht van het leenrecht regelt. Maar wat naar de toekomst belangrijk is dat daarmee de samenwerking met Beverwijk gehandhaafd blijft en verdere uitbreiding van de samenwerking in de regio mogelijk is.

Met ingang van 2015 is al een bezuiniging gerealiseerd bij de bibliotheek van € 65.400,-. Uit onderzoek is gebleken wanneer naast de structurele bezuiniging die in 2015 is gerealiseerd ook nog eens € 425.000,- moet worden bezuinigd de bibliotheek niet meer als aangesloten bibliotheek in landelijk bibliotheekstelsel kan blijven.

Daarom wordt voorgesteld bezuinigingstaakstelling vast te stellen op € 359.400,-. Zijnde de gestelde taakstelling € 425.000, - inclusief de gerealiseerde structurele bezuinigingstaakstelling van € 65.400,- die met ingang van 2015 is gerealiseerd.

Begroting 2017 bibliotheek vestiging Heemskerk

In overleg met de directie van de Stichting bibliotheek IJmond Noord is een begroting opgesteld voor 2017. De begroting geeft een totaal van € 956.700, -. Dit is ten opzichte van de begroting 2015 een besparing van € 359.600, -. Deze begroting is door het onderzoeksbureau DSP doorgerekend en akkoord bevonden.

In de volgende tabel worden op hoofdlijnen de besparingen aangeduid

Begrotingspost	Kosten 2015	Kosten 2017	Besparing
Bestuur en organisatie	27.500	20.700	6.800
Huisvesting	420.800	270.900	149.900
Personeel	595.900	424.600	171.300
Administratie	25.800	22.500	3.300
Transport	4.800	3.200	1.600
Automatisering	112.100	104.900	7.200
Collectie en media	127.200	108.600	18.600
Specifieke kosten	2.200	1.300	900
Totaal	1.316.300	956.700	359.600

Het betreft hier de kostenkant van de begroting. Aan inkomsten wordt een bedrag geraamd door bibliotheek IJmond Noord van € 188.700,-. Zodat het subsidiebedrag van de gemeente Heemskerk aan de bibliotheek, met ingang van 1 januari 2017, € 768.000,- per jaar gaat bedragen. Dit sluit, onder verrekening van de € 65.400,-, aan bij de meerjarenbegroting.

Toelichting op de besparing van de twee grootste begrotingsposten

Huisvesting

Om de bezuiniging taakstelling te realiseren is een bestuursopdracht opgesteld. Een bestuursopdracht is de opdrachtverlening van het bestuur aan de ambtelijke organisatie om voor de transitie van de bibliotheekvoorziening een plan op te stellen. Dit ter realisatie van de gestelde bezuinigingsdoelstellingen van de Bibliotheek. Als een van de uitgangspunten in de bestuursopdracht opgenomen is de handhaving van de bibliotheek in de huidige locatie in het gemeentehuis.

De taakstelling voor de bibliotheek heeft o.a. tot gevolg dat de boekencollectie wordt beperkt. Gevolg hiervan is dat er ongeveer 925m² worden ingeleverd op de huidige bibliotheekruimte, nu ca. 2.100m² groot. Hiermee ontstaat voor de gemeente (concern) een tekort op de huisvestingslasten van € 149.900,-. Dit kan opgevangen worden door een andere gebruiker de vrijkomende ruimte te laten gebruiken/huren. De mogelijkheden worden onderzocht om de Muziekschool te verhuizen naar de bibliotheekruimte. De afname van de fte's kan voor een deel via natuurlijk verloop/wisseling functies gerealiseerd worden.

Personeel

In de begroting voor 2017 is een besparing op personeel gerealiseerd van € 171.300,-. Dit is bedrag inclusief alle personeelsopslagen en de doorberekening van personeelskosten bedrijfsdiensten van backoffice. Door de beperking van de openstelling van de bibliotheek met professioneel personeel, vermindering van de collectie neemt de formatie af met 3.7 fte. Waarvan 2.2 fte in de vestiging en 1.5 fte in de backoffice. De afname van fte's kan voor een deel via natuurlijk verloop/wisseling van functies gerealiseerd worden.

Gevolgen van de bezuiniging voor de dienstverlening.

De bibliotheek Heemskerk kan zoals hiervoor gesteld in het landelijkstelsel blijven. Hiermee behouden we een volwaardige bibliotheek die gebruik kan maken van de (digitale) interbibliothecair leenverkeer met de Koninklijke bibliotheek, voor leden toegang tot het landelijk digitale bibliotheek en centraal worden leenrechten afgedragen. Voorts wordt hierdoor de mogelijkheid voor de toekomst open gehouden voor verdere regionale samenwerking met andere aangesloten bibliotheken.

Wat verandert er;

- Openstelling met professionele bezetting wordt beperkt van 39 uur naar 24 uur.
- Het concept van de beleefbibliotheek verdwijnt. De bibliotheek organiseert bijna geen activiteiten meer binnen de bibliotheekfunctie.
- Inkrimping van de collectie in Heemskerk met 20% (in 2015 is als gevolg van de taakstelling van € 65.400, - ook al bezuinigd op de collectie)
- Weg vallen van 4 van de 5 kernfuncties,

Per 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) in werking getreden. In de Wsob is vastgelegd aan welke eisen een bibliotheek moet voldoen om te kunnen spreken van een openbare bibliotheek in de zin van deze wet. Vraag is nu of de bibliotheek Heemskerk na effectuering van de bezuiniging nog voldoet aan de wettelijke eisen? Voldoen aan de wettelijke eisen en daarmee functioneren als een bibliotheek in de zin van de Wsob kan worden gezien als 'een bestuurlijk acceptabel kwaliteitsniveau'. De bibliotheek voldoet zonder meer aan de publieke waarden, neemt deel aan het bibliotheeknetwerk (uitgezonderd de ondersteuning van het onderwijs) en voldoet aan de netwerkverplichtingen. De bibliotheek Heemskerk voldoet vanaf 2017 niet meer aan 4 van de 5 kernfuncties. Deze zijn;

- Het bieden van mogelijkheden voor ontwikkeling en educatie
- Het bevorderen van het lezen en het laten kennismaken met literatuur
- Het laten kennismaken met kunst en cultuur
- De bibliotheek als plaats voor ontmoeting en debat

Als de bibliotheek alleen nog maar een uitleenbibliotheek is en geen verdere activiteiten ontplooit, voldoet ze alleen aan de eis van het aanbieden van kennis en informatie via de uitleenfunctie. Daarmee valt de bibliotheek niet automatisch buiten het landelijk bibliotheekstelsel. Want de verplichting deze vijf functies aan te bieden geldt op het niveau van een bibliotheekorganisatie (de rechtspersoon), niet op het niveau van iedere afzonderlijke bibliotheekvestiging. Zolang de bibliotheek Heemskerk onderdeel vormt van een regionale bibliotheekorganisatie, zoals in de huidige situatie (IJmond Noord) vervult de bibliotheek op afstand aan de vijf kernfuncties en wordt voldaan aan de wettelijke eisen en behoudt de bibliotheek Heemskerk haar plaats binnen het landelijke bibliotheekstelsel. Maar om een zo volwaardig mogelijke bibliotheek in Heemskerk te behouden wordt voorgesteld om nog 2 van de 5 kernfuncties te blijven inkopen.

Aanvulling van de bibliotheekactiviteiten met 2 kernfuncties in Heemskerk.

Voorgesteld wordt om twee van de vier ontbrekende kernfuncties af te nemen voor de bibliotheek Heemskerk. Hierbij gaat het om de kernfunctie 'ontwikkeling en educatie' en een voor 'lezen en literatuur'. De kosten hiervan bedragen respectievelijk € 18.100 en € 10.300. Derhalve in totaal € 28.400,-. De kosten zijn relatief laag omdat alleen de marginale kosten (de kosten die direct ontstaan door deze activiteiten) in rekening worden gebracht. De werkzaamheden welke hiervoor worden uitgevoerd zijn.

Kernfunctie ontwikkeling en educatie

In de kernfunctie Ontwikkeling en educatie wordt aan de basis van taalvaardigheid en leesplezier gewerkt. Aanvullende activiteiten binnen deze functie zijn:

Voorleesprogramma Boekstart

Voorleesproject Heemskerk leest voor!

Ondersteun van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en voor- en naschoolse opvang bij het bevorderen van taalvaardigheid en het bestrijden van taalachterstand.

Ondersteunen van het basisonderwijs bij het bevorderen van leesplezier

Mediawijsheid

Kernfunctie lezen en literatuur

Literaire lezingen en voordrachten

Leesstimuleringsactiviteiten zoals de Kinderboekenweek, de Boekenweek, Nederland Leest, de Maand van het Spannende Boek enz.

Ondersteunen van leeskringen met leeskringkoffers

Aanbieden van aangepaste literatuur voor laaggeletterden

Organiseren van activiteiten voor laaggeletterden zoals rondleidingen, lezingen of leeskringen

Een toekomstige bredere regionale samenwerking bibliotheekorganisatie

De bibliotheek(vestiging) Heemskerk maakt onderdeel uit van de regionale bibliotheekorganisatie IJmond Noord. Zoals het zich nu laat aanzien, gemeente Uitgeest heeft opgezegd, wordt de organisatie vanaf 2016 alleen nog maar gesubsidieerd door de gemeenten Heemskerk en Beverwijk. Aangegeven is dat gelet op de bezuiniging van de gemeente Heemskerk en de implicaties daarvan voor de dienstverlening de bibliotheek Heemskerk alleen nog binnen het landelijke bibliotheekstelsel kan blijven als ze onderdeel vormt van een regionale bibliotheekorganisatie. Alleen dan kan worden voldaan aan de in de wet gestelde voorwaarden.

Voorgesteld wordt om de mogelijkheden te verkennen van een bredere regionale bibliotheekorganisatie die werkzaam is in de gemeenten Heemskerk, Beverwijk en Velsen. Zowel bibliotheek IJmond Noord met een verzorgingsgebied van ca. 80.000 inwoners en bibliotheek Velsen met een verzorgingsgebied van ca. 67.000 inwoners zijn relatief kleine bibliotheekorganisaties. De gemiddelde Nederlandse bibliotheekorganisatie bedient een gebied met 117.000 inwoners. Een brede regionale bibliotheekorganisatie werkt efficiënter omdat de ontwikkelkosten voor dienstverlening relatief lager zijn omdat je de kosten kunt delen. Er zijn meer mogelijkheden voor specialismen en de continuïteit bij uitval van medewerkers is meer verzekerd. Met daarbij opgemerkt dat er een nieuwe bibliotheekorganisatie kan worden opgezet met een toekomstvisie afgestemd op de veranderende vraag. Fusie als de meest vergaande vorm van samenwerking zou kunnen leiden tot besparingen in de sfeer van management en overhead.

Financiën

Bezuinigingstaakstelling te stellen op € 359.600,-. Met de reeds gerealiseerde taakstelling in 2015 van € 65.400,- komt daarmee de bezuiniging op de gestelde € 425.000,-. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 65.400,- te dekken uit het geprognostiseerde begrotingsoverschot 2017.

Door het wegvallen van 4 van de 5 kernfuncties wordt aan de gemeenteraad voorgesteld om twee kernfuncties te blijven afnemen. Het gaat hierbij om de kernfuncties 'ontwikkeling en educatie' en de kernfunctie 'lezen en literatuur'. De kosten hiervan bedragen respectievelijk € 18.100 en € 10.300,- derhalve in totaal € 28.400,-. De kosten eveneens te dekken uit het geprognostiseerde begrotingsoverschot 2017.

Relatie met regionale samenwerking

De bibliotheek Heemskerk blijft onderdeel in de samenwerking met Beverwijk in Stichting bibliotheek IJmond Noord.

Conclusie c.q. voorstel

1. Aan de raad voor te leggen dat de bezuinigingstaakstelling met ingang van 1 januari 2017 wordt vast gesteld op € 359.600, -, Dit is de taakstelling van € 425.000,- inclusief de bezuiniging van € 65.400,-, die met ingang van 2015 is gerealiseerd.
2. Door het wegvallen van 4 van de 5 kernfuncties, aan de gemeenteraad voor te stellen om (aanvullend) een budget beschikbaar te stellen voor de kernfuncties 'ontwikkeling en educatie' en de kernfunctie 'lezen en literatuur.' De kosten hiervan bedragen respectievelijk € 18.100 en € 10.300, totaal € 28.400, -.
3. Aan de raad voor te leggen om de aangepaste taakstelling van € 65.400,- en de inkoop van 2 kernfuncties van € 28.400,-, in totaal derhalve € 93.800,- ten laste te brengen van het te verwachten begrotingsoverschot 2017.

Beslispunten

Zie hierboven.

Heemskerk, 26 januari 2016

Burgemeester en wethouders van Heemskerk,
de secretaris, de burgemeester,

De raad van de gemeente Heemskerk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 januari 2016, nummer 10;

gehoord de commissie SDO;

b e s l u i t :

1. de bezuinigingstaakstelling met ingang van 1 januari 2017 vast te stellen op € 359.600. Dit is de taakstelling van € 425.000,- inclusief de bezuiniging van € 65.400,-, die met ingang van 2015 is gerealiseerd.
2. om een zo volwaardig mogelijke bibliotheek in Heemskerk te behouden 2 van de 4 vervallen kerntaken te blijven inkopen en hiervoor budget beschikbaar te stellen. Deze kernfuncties zijn 'ontwikkeling en educatie' en de kernfunctie 'lezen en literatuur.' De kosten hiervan bedragen respectievelijk € 18.100 en € 10.300, totaal € 28.400, -.
3. de aangepaste taakstelling van € 65.400,- en de inkoop van de 2 kernfuncties van € 28.400,-, in totaal derhalve € 93.800,- ten laste te brengen van het te verwachten begrotingsoverschot 2017.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente
Heemskerk in zijn openbare vergadering van
25 februari 2016

de raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,